

Отже, органи виконавчої влади – це не просто спільність однорідних одиниць, а цілісна система, тобто така сукупність, у якій усі складові частини (окремі органи та їх структурні підрозділи) є взаємопов'язаними й водночас складають самостійні підсистеми з своїми особливостями структури, функцій, компетенції.

Література

1. Авер'янов В.Б. Система органів виконавчої влади України: проблеми реформування // Адміністративна реформа в Україні: шлях до Європейської інтеграції: зб. наук. пр. – К.: ООО – АДЕФ-Україна, 2003. – С. 42-45.

2. Бахрах Д.Н. Административное право: учебник / Д.Н. Бахрах, Б.В. Россинский, Ю.Н. Стариков. -2-е изд., изм. и доп. – М.: Норма, 2005. – 800 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 592 с.

4. Макаренко А.В. Державний комітет у системі органів виконавчої влади: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А.В. Макаренко. – К., 2002.

5. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 544 с.

УДК 342.942(043.2)

Рошук М.В., аспірантка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Сопілко І.М., д.ю.н., доцент

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ПЕРЕДУМОВИ

Сьогодні одним із пріоритетів розвитку України як незалежної, демократичної, соціальної та правової держави є розвиток інформаційного суспільства, в якому кожен громадянин має можливість створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними. Значне місце в формуванні інформаційного суспільства займає впровадження електронного урядування яке власне і є інструментом його розвитку та сприяє створенню умов для відкритого і прозорого державного управління.

Електронне урядування (ЕУ) - форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на

задоволення потреб громадян [1].

Виходячи із наведеного визначення, бачимо, що упровадження системи електронного урядування як нової форми взаємодії влади і суспільства для підвищення якості публічно-управлінських послуг має відбуватися на всіх рівнях ієрархії влади. Тому особливої уваги заслуговує місцевий рівень організації публічного управління на основі технологій електронного урядування, адже його належне функціонування забезпечує децентралізацію влади, розширення можливостей участі громадян в управлінні державою, реалізацію права населення окремої території самостійно вирішувати питання місцевого значення. Це актуалізує проблему дослідження електронного урядування на місцевому рівні, яке власне є тим елементом, що дасть змогу забезпечити реалізацію електронного урядування загалом.

В доктрині права сьогодні зустрічаються різноманітні визначення та підходи щодо розуміння суті електронного урядування, виходячи із різних позицій, зокрема дослідження змін у суспільстві й окремих його державних структурах, дослідження інструментів реалізації, дослідження технологічних рішень і специфічних програмних продуктів, дослідження економічної ефективності [2].

Дослідження європейського й американського підходів до створення електронного уряду дозволяє дійти висновку про їхні особливості: перший засновано на соціальних критеріях і рівні розвитку людського капіталу, другий – на економічних критеріях. Європейський підхід до реалізації електронного уряду надає великого значення політичному потенціалу електронної демократії.

Проте, незважаючи на різні трактування терміна, варто зауважити, що у світовій практиці поняття «електронного уряду» ґрунтується на таких принципах, як спрямованість на потреби громадян, економічна ефективність і відкритість для громадського контролю та ініціативи [3, с. 26]. Загалом концепція електронного урядування сформувалася в західних країнах, виходячи з розуміння держави як надавача послуг, де інформаційні технології повинні працювати на інтереси широких верств населення, забезпечуючи надання послуг громадянам і організаціям з боку держави, через діяльність органів влади та місцевого самоврядування.

Електронне урядування включає два типи партнерства: на державному й місцевому рівнях. Що стосується функціонування системи електронного урядування на місцевому рівні, то вона значною мірою залежить від організації інформаційних представництв, можливості взаємодії їх із різними інформаційними структурами суспільства і безпосередньо з конкретними громадянами. Адже від повноти взаємодії всіх суспільних структур, громадян і влади, зрештою, залежить оптимальність прийнятих рішень, а отже, й ефективність їхньої реалізації [4].

Що стосується упровадження електронного урядування на місцевому

рівні, то тут, на наш погляд можна визначити такі принципи його реалізації: прозорості й підзвітності, системної організації інформаційно-технологічного середовища, орієнтації на громадян, ефективності, керівництва та координації процесів інформатизації, зручності та простоти використання, безпеки, масштабності рішень. Ця система принципів має бути обов'язково доповнена принципом першої особи, згідно з яким отримання позитивних результатів у розв'язанні будь-якої проблеми можливе тільки за умови, що перша особа (особа, яка приймає рішення) особисто опікується цією проблемою, справляє свій владний вплив на інших суб'єктів [5]. На місцевому рівні це означає, що успішність процесів упровадження електронного урядування в місцях залежить від зацікавленості та дієвого керівництва органу місцевого самоврядування.

Для реалізації системи електронного урядування на місцевому рівні також необхідні конкретні об'єктивні взаємопов'язані передумови (економічні, організаційні, технологічні, кадрові та правові), які забезпечуються в межах єдиної дієвої публічної політики. Разом з тим, щоб упровадження електронного урядування на місцевому рівні стало успішним, необхідне дотримання таких базових принципів: прозорості й підзвітності, системної організації інформаційно-технологічного середовища, орієнтації на громадян, ефективності, керівництва та координації процесів інформатизації, зручності і простоти використання, безпеки, масштабності рішень, а також принципу першої особи.

Отже, електронне урядування на місцевому рівні – це форма організації публічного управління, за якого відбувається активна взаємодія місцевих органів влади між собою, з суспільством, людиною та громадянином, бізнесом, некомерційними організаціями за допомогою інформаційно-комунікативних технологій, де застосовуються відповідні принципи та передумови, шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>
2. Голобуцький О.П. Електронний уряд / О.П. Голобуцький, О.Б. Шевчук. – К.: Атлант UMS, 2002. – 173 с.
3. Коновал В.О. Методологічні засади електронного урядування на місцевому рівні: поняття, принципи, моделі та передумови / В.О. Коновал // Теорія та практика державного управління. – 2016. – № 2 (53). – С. 148-156.
4. Клімушин П.С. Інформаційні системи та технології в економіці: навч. посіб. / П.С. Клімушин, О.В. Орлов, А.О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 292 с.

5. Семенченко А.І. Теоретико-методологічні засади інституалізації державного управління у сфері електронного урядування / А.І. Семенченко, А.В. Журавльов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Semenchenko.pdf>

УДК 342.942(043.2)

Спирін В.Г., Кузьмін А.Р., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С.Т., к.ю.н., професор

МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Одним із визначних досягненням людства у ХХ столітті, без сумніву, є розвиток науково-прикладних технологій у сфері використання повітряного та космічного простору. Регулювання відносин у цій сфері здійснюється здебільшого за допомогою норм як адміністративного, так і повітряного права. Слід зауважити, що специфікою повітряного і космічного права є те, що вони становлять собою комплексні галузі права, предметом яких є складна та багаторівнева система авіаційних правовідносин.

Діяльність підприємств в галузі цивільної авіації головним чином зводиться до повітряних перевезень. Перевезення пасажирів, вантажів, пошти можна розглядати в двох аспектах – внутрішньодержавному та міжнародному. З початку формування авіаційної галузі правове регулювання повітряних перевезень здійснювалось на двох рівнях – національному та міжнародному, що формувались паралельно, в тісному зв'язку.

З прийняттям у 2011 році нового Повітряного кодексу механізм регулювання повітряних перевезень в Україні зазнав певних змін. У статті 1 цього Кодексу міститься наступне визначення повітряного перевезення: «це мперевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном на підставі відповідного договору повітряного перевезення» [1, ст. 1].

Слід зазначити, що визначення повітряного перевезення є прерогативою національного законодавства, оскільки в міжнародно-правових актах згадується лише про міжнародне повітряне перевезення [3, ст. 1. п. 2; 4, ст. 1 п. 2].

Повітряний кодекс України 1993 року містив лише невеликий розділ, присвячений повітряним перевезенням [4, ст. 59-67]. Він містив лише положення щодо деяких аспектів виконання повітряних перевезень та не